

CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

(NGUYỄN TUÂN)

I – BÀI TẬP

1. Có thể chia văn bản truyện *Chữ người tử tù* làm mấy phần ? Tóm tắt nội dung mỗi phần. Nêu quan hệ giữa các phần.

2. Câu hỏi 3, sách giáo khoa, trang 149.

3. Phân tích để làm rõ vị trí quan trọng của đoạn văn tả Huấn Cao cho chữ viên quản ngục trong nhà tù. Vì sao tác giả gọi đây là "cảnh tượng xưa nay chưa từng có" ? Thủ pháp nghệ thuật chủ yếu được sử dụng trong đoạn văn này là gì ?

4. Hãy nhận xét về quan điểm thẩm mỹ và phong cách nghệ thuật của Nguyễn Tuân thể hiện trong truyện *Chữ người tử tù*.

5. Vì sao đọc *Chữ người tử tù*, ta như được sống trong không khí của thời xưa ?

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Căn cứ vào diễn biến của mạch truyện có thể chia tác phẩm làm ba phần với nội dung như sau :

– Quản ngục được tin sẽ tiếp nhận tử tù Huấn Cao. Tính cách quản ngục.

– Huấn Cao nhập ngục. Sự biệt đãi của quản ngục đối với tử tù. Thái độ hiên ngang bất khuất của Huấn Cao.

– Huấn Cao chấp nhận cho chữ viên quản ngục – "một cảnh tượng xưa nay chưa từng có" trong nhà tù.

Quan hệ giữa các phần : Qua ba phần, tính cách Huấn Cao và viên quản ngục hiện dần lên ngày càng rõ nét. Từ phần một đến phần hai : Huấn Cao ngày càng thể hiện tinh thần hiên ngang, bất khuất ; quản ngục thì ngày càng thể hiện thiên lương trong sạch, thực sự mến trọng tài hoa, khí phách của Huấn Cao. Phần ba : Huấn Cao và quản ngục trở thành tri âm tri kỉ. Huấn Cao không những chỉ

hiên ngang, bất khuất trước cường quyền phi nghĩa mà cũng "mềm lòng" trước những người biết liên tài, trọng nghĩa. Còn quản ngục thì càng bộc lộ rõ niềm ngưỡng mộ tài hoa, khí phách của Huấn Cao.

2. Tình huống truyện ở đây thể hiện ở mối quan hệ giữa hai nhân vật chính : Huấn Cao và viên quản ngục. Quan hệ này rất éo le : cũng là những người giữ được thiên lương, cũng là người tài hoa, khí phách (tính cách này ở Huấn Cao đã rõ, nhưng ở viên quản ngục cũng ngày càng thể hiện đậm nét : tuy không tạo ra cái đẹp, nhưng biết quý trọng cái đẹp và cũng hiên ngang, bất khuất vì dám biêt đả một kẻ có trọng tội đối với triều đình), nhưng lại bị đặt ở thế đối địch : tử tù và quản ngục.

Nhưng chính trong tình huống oái oăm này mà tính cách Huấn Cao và viên quản ngục mới có điều kiện bộc lộ sâu sắc : Huấn Cao không tiếp quản ngục, bất chấp cường quyền ; quản ngục say mê cái đẹp, thực sự quý trọng tài hoa, nghĩa khí.

Mâu thuẫn kịch tính của truyện được đẩy đến cao độ, khi bước vào phần 3 (lệnh của triều đình giải Huấn Cao vào kinh chịu tội) mới mở nút.

3. Đoạn văn tả Huấn Cao cho chữ viên quản ngục có vị trí rất quan trọng trong thiên truyện : chủ đề của truyện được sáng tỏ cùng với sự thể hiện đầy đủ tính cách của Huấn Cao và viên quản ngục. Tác giả gọi đây là "cảnh tượng xưa nay chưa từng có", vì chưa bao giờ trong nhà tù lại có một sự đảo ngược bất thường như thế : đảo ngược trật tự xã hội, đảo ngược vị thế nhân vật, đảo ngược môi trường của nghệ thuật và của thiên lương. Trong nhà tù mà giữ vị thế làm chủ lại là người tù chứ không phải quản ngục, là ánh sáng chứ không phải bóng tối, là cái đẹp chứ không phải cái xấu xa, như bản, là thiên lương chứ không phải tội ác. Trong đoạn văn này, thủ pháp đối lập được sử dụng rất đặc địa, gây ấn tượng rất mạnh.

4. Quan điểm thẩm mĩ của Nguyễn Tuân thể hiện ở vẻ đẹp của nhân vật Huấn Cao : tài hoa thống nhất với khí phách, với thiên lương.

Chữ người tử tù là một tác phẩm rất tiêu biểu cho phong cách nghệ thuật của Nguyễn Tuân : tiếp cận thế giới thiên về phương diện văn hoá, nghệ thuật, phương diện thẩm mĩ ; tiếp cận con người nghiêng về phương diện tài hoa nghệ sĩ. Vì thế các nhà nghiên cứu phê bình văn học thường gọi ông là "người đi tìm cái đẹp".

5. Không khí của một "thời xưa vang bóng" trong *Chữ người tử tù* được tác giả tạo nên bởi :

- Nhân vật của thời xưa (dẫn chứng)
- Cảnh vật của thời xưa (dẫn chứng)
- Ngôn ngữ của thời xưa (dẫn chứng)
- Nhịp điệu sinh hoạt của thời xưa – nhịp điệu chậm rãi, khoan thai (dẫn chứng).

Chú ý : Nhà văn tạo ra được không khí của thời xưa, nhưng lại dùng kĩ thuật văn chương hiện đại : kết hợp kể với tả, tả không theo ước lệ, phân tích tâm lí nhân vật, dùng độc thoại nội tâm,... (dẫn chứng).